

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2007-2008

14 APRIL 2008

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen met het oog op de toekenning van een tijdelijke machtiging tot verblijf aan de niet-begeleide minderjarige vreemdeling

(Ingediend door mevrouw Nahima Lanjri)

TOELICHTING

Jaarlijks worden de bevoegde diensten geconfronteerd met honderden niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, die hoofdzakelijk uit niet-EER landen afkomstig zijn. Evenwel waren in 2007 ook een tweehonderdtal van deze vreemdelingen afkomstig uit recent toetredende EU-landen, meer bepaald Roemenië en Bulgarije.

De wet van 15 september 2006 tot wijziging van de Vreemdelingenwet heeft voormalig artikel 9 van de Vreemdelingenwet hervormd en opgesplitst in een 9, *9bis* en *9ter* en zodoende de buitengewone omstandigheden voor aanvraag van een verblijfsvergunning in België en de humanitaire redenen voor dergelijke aanvraag nader uitgewerkt.

Evenwel heeft deze hervorming geen nieuw statuut voorzien voor de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Dit statuut wordt tot op heden geregeld door de Omzendbrief van 15 september 2005 betreffende het verblijf van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Dit statuut is verschillend naargelang er wel of geen duurzame oplossing wordt gevonden.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2007-2008

14 AVRIL 2008

Proposition de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, en vue de l'octroi d'une autorisation de séjour temporaire au mineur étranger non accompagné

(Déposée par Mme Nahima Lanjri)

DÉVELOPPEMENTS

Chaque année, les services compétents sont confrontés à des centaines de mineurs étrangers non accompagnés, pour la plupart originaires de pays non membres de l'EEE. Mais on a également enregistré, en 2007, quelque 200 mineurs étrangers non accompagnés originaires de deux pays ayant récemment adhéré à l'UE, à savoir la Roumanie et la Bulgarie.

La loi du 15 septembre 2006 modifiant la loi relative aux étrangers a scindé l'ancien article 9 de cette loi en un article 9, un article *9bis* et un article *9ter*, ce qui a permis de préciser les circonstances exceptionnelles entourant la demande d'un titre de séjour en Belgique et les raisons humanitaires justifiant pareille demande.

La réforme n'a cependant pas prévu de nouveau statut pour les mineurs étrangers non accompagnés. Ce statut est réglé jusqu'à ce jour par la Circulaire du 15 septembre 2005 relative au séjour des mineurs étrangers non accompagnés. Il diffère selon qu'une solution durable est trouvée ou non.

Ofwel wordt een duurzame oplossing gevonden in de terugkeer van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling naar zijn land van herkomst of een land waar hij gemachtigd of toegelaten is tot een verblijf (1), en dan levert het Bureau Minderjarigen een bevel tot terugbrenging (bijlage 38) aan de voogd af.

Ofwel wordt deze oplossing niet of althans niet binnen redelijke termijn gevonden. In dat geval, dus in afwachting van een duurzame oplossing voor de niet-begeleide minderjarige vreemdeling, kan het Bureau Minderjarigen :

— ofwel een aankomstverklaring afleveren die geldig is voor drie maanden;

— ofwel, het bevel tot terugbrenging (bijlage 38) verlengen, dat bij het nemen van een negatieve beslissing in het kader van een andere procedure, aan de voogd werd afgeleverd.

Deze documenten kunnen telkens worden verlengd, met drie maanden wat betreft de aankomstverklaring en maandelijks, wat betreft het bevel tot terugbrenging, indien nog geen duurzame oplossing gevonden werd.

De afgifte of de verlenging van deze documenten gebeurt echter niet systematisch maar geval per geval, na een analyse van het geheel van de elementen vervat in het dossier van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling. De rechtsonzekerheid die dergelijke werkwijze zowel voor de minderjarige als voor de aangewezen voogd met zich meebrengt, is nefast voor de persoon van de minderjarige en heeft geen meerwaarde.

Na verloop van zes maanden, kan het Bureau Minderjarigen in principe een tijdelijke verblijfstitel aan de niet-begeleide minderjarige vreemdeling doen afleveren, zijnde een Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister (B.I.V.R.) die de vermelding «tijdelijk verblijf» draagt, op voorlegging van het nationaal paspoort van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling. Van deze laatste vereiste wordt echter slechts in uitzonderlijke gevallen afgeweken, zodat dit slechts in een zeer beperkt aantal gevallen enige soelaas brengt, aangezien heel wat niet-begeleide minderjarige vreemdelingen niet in het bezit zijn van de nodige identiteitsdocumenten.

Na de afloop van de geldigheidsduur van de tijdelijke verblijfstitel, kan het Bureau Minderjarigen beslissen deze te verlengen, namelijk op basis van de volgende criteria :

— de kennis van één van de drie landstalen;

(1) Overeenkomstig artikel 5 van de Resolutie van de Raad van de Europese Unie van 26 juni 1997 (97/C221/03) inzake niet-begeleide minderjarige onderdanen van derde landen).

Soit une solution durable est trouvée, consistant dans le retour du mineur étranger non accompagné dans son pays d'origine ou dans un pays où il est autorisé ou admis au séjour (1), auquel cas le Bureau Mineurs délivre un ordre de reconduire (annexe 38) au tuteur.

Soit une telle solution n'est pas trouvée ou, du moins, ne l'est pas dans un délai raisonnable, auquel cas le Bureau Mineurs peut, dans l'attente d'une solution durable pour le mineur étranger non accompagné :

— soit délivrer une déclaration d'arrivée valable trois mois;

— soit proroger l'ordre de reconduire (annexe 38) qui a été délivré au tuteur lors d'une décision négative prise dans le cadre d'une autre procédure.

Ces documents peuvent être chaque fois prorogés, de trois mois pour la déclaration d'arrivée et mensuellement pour l'ordre de reconduire, lorsqu'une solution durable n'a pas encore été trouvée.

Toutefois, la délivrance ou la prorogation de ces documents ne se fait pas systématiquement mais bien au cas par cas, après analyse de l'ensemble des éléments contenus dans le dossier du mineur étranger non accompagné. L'insécurité juridique que cette façon de procéder entraîne pour le mineur et pour le tuteur désigné est néfaste pour la personne du mineur et n'apporte aucune valeur ajoutée.

Après six mois, le Bureau Mineurs peut en principe faire délivrer au mineur étranger non accompagné un titre de séjour temporaire, à savoir un Certificat d'inscription au Registre des Étrangers (CIRE), portant la mention «séjour temporaire», sur présentation du passeport national du mineur étranger non accompagné. Il n'est toutefois dérogé à l'exigence de la présentation du passeport que dans des cas exceptionnels, de sorte que la formule en question n'apporte une solution que dans un nombre de cas très limité, car de très nombreux mineurs étrangers non accompagnés ne possèdent pas les documents d'identité nécessaires.

Le Bureau Mineurs peut décider, à l'issue de la validité du titre de séjour temporaire, de le proroger, notamment sur la base des critères suivants :

— la connaissance d'une des trois langues nationales;

(1) Conformément à l'article 5 de la Résolution du Conseil de l'Union européenne du 26 juin 1997 (97/C221/03) concernant les mineurs non accompagnés ressortissants de pays tiers.

- het bewijs van regelmatig schoolbezoek;
- de gezinssituatie van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling;
- elk ander specifiek element dat met de situatie van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling verbonden is.

Na drie jaar verblijf onder de dekking van een tijdelijk B.I.V.R., kan de niet-begeleide minderjarige vreemdeling gemachtigd worden tot een verblijf van onbepaalde duur op het grondgebied voor zover geen andere duurzame oplossing werd gevonden.

Het is de bedoeling van indienster deze in de omzendbrief van 15 september 2005 voorziene procedure wettelijk te verankeren, van de onnodig belastende administratieve voorschriften te ontdoen en bovendien de minderjarigen in kwestie te voorzien van een stabielere verblijfsituatie zolang er geen duurzame oplossing werd gevonden, of ten hoogste tot hun meerderjarigheid, waarna de normale procedures geldend voor meerderjarige vreemdelingen door de persoon in kwestie zelf kunnen worden ingesteld.

Er wordt ten volle rekening gehouden met de rechten die deze minderjarigen nu reeds kunnen putten uit voornoemde omzendbrief, zonder evenwel de minderjarige en zijn voogd te belasten met de tussentijdse driemaandelijks of maandelijks perikelen inzake de tijdelijke verlenging van aankomstverklaring of bevel tot terugbrenging.

Daarenboven wordt voor het verkrijgen van een stabielere tijdelijk en humaner verblijfsstatus het kunnen voorleggen van een nationaal paspoort niet meer als uitsluitingscriterium ingeschreven.

Het is de bedoeling om de minderjarige waarvoor binnen de drie jaar geen duurzame oplossing is bereikt, het recht te geven op een verblijfstitel van onbepaalde duur.

Bereikt de minderjarige de meerderjarigheid (of althans, bij gebreke aan nationaal paspoort, de vermoede meerderjarigheid op grond van de leeftijd vastgesteld bij binnenkomst of vaststelling van aanwezigheid op het grondgebied) dan moet hij, zoals dit nu reeds het geval is in de omzendbrief, door het Bureau Minderjarigen van de directie Toegang en Verblijf schriftelijk op de hoogte gebracht worden van de procedures die hij kan instellen. Het is de bedoeling dat deze dienst hiervoor door de Koning wordt aangewezen.

Nahima LANJRI.

*
* *

- la preuve d'une scolarité régulière;
- la situation familiale du mineur étranger non accompagné;
- tout autre élément spécifique lié à la situation du mineur étranger non accompagné.

À l'issue de trois ans de séjour sous le couvert d'un CIRE temporaire, le mineur étranger non accompagné peut être autorisé à séjourner sur le territoire pour une durée illimitée, pour autant qu'une autre solution durable n'a pas été trouvée.

L'objectif de l'auteur de la présente proposition est de donner un ancrage légal à la procédure prévue dans la circulaire du 15 septembre 2005, de la débarrasser des prescriptions administratives inutilement complexes et de garantir en outre aux mineurs en question une situation de séjour plus stable dans l'attente d'une solution durable ou, tout au plus, jusqu'à leur majorité, après quoi la personne concernée pourra entamer les procédures ordinaires applicables aux étrangers majeurs.

La proposition tient pleinement compte des droits dont ces mineurs peuvent se prévaloir en vertu de la circulaire précitée, sans toutefois imposer au mineur et à son tuteur les formalités intermédiaires trimestrielles ou mensuelles concernant la prolongation temporaire de la déclaration d'arrivée ou de l'ordre de reconduire.

En outre, la présentation d'un passeport national ne constitue plus un critère d'exclusion pour l'obtention d'un statut de séjour temporaire et humain plus stable.

L'objectif est d'accorder un droit de séjour illimité au mineur pour lequel aucune solution durable n'a pu être dégagée dans un délai de trois ans.

Lorsque le mineur atteint la majorité (ou au moins, à défaut de passeport national, la majorité présumée sur la base de l'âge constaté à l'arrivée ou au moment où sa présence sur le territoire a été constatée), il doit, ainsi que la circulaire le prévoit déjà actuellement, être informé, par écrit, par le Bureau Mineurs de la direction Accès et Séjour des procédures qu'il peut entamer. Le Roi doit désigner le service chargé d'informer ainsi le mineur.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld bij artikel 78 van de Grondwet

Art. 2

In de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wordt een artikel 9 *quater* ingevoegd, luidende :

« Art. 9^{quater}. — § 1. Een machtiging tot tijdelijk verblijf wordt toegekend aan de niet-begeleide minderjarige vreemdeling die zich bevindt in het geval bedoeld bij artikel 479-5 van de Programmawet (I) van 24 december 2002.

Deze machtiging tot tijdelijk verblijf wordt verleend zolang voor deze minderjarige vreemdeling geen duurzame oplossing wordt gevonden, en ten hoogste tot aan zijn meerderjarigheid.

§ 2. Onder duurzame oplossing wordt verstaan :

— de gezinshereniging overeenkomstig de artikelen 9 en 10 van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989;

— de terugkeer naar het land van herkomst of naar het land waar hij gemachtigd of toegelaten is tot verblijf, met garanties op adequate opvang en verzorging, naargelang zijn behoeften bepaald door zijn leeftijd en zijn graad van zelfstandigheid, hetzij, door zijn ouders of andere volwassenen die voor hem zullen zorgen, hetzij, door overheidsinstanties of niet-gouvernementele organisaties, voorzover dit in overeenstemming is met het belang van het kind;

— de machtiging tot onbeperkt verblijf in België, met inachtneming van de bepalingen voorzien in onderhavige wet.

§ 3. Bij gebreke aan een duurzame oplossing binnen de drie jaar na de afgifte van de tijdelijke verblijfstitel, wordt de niet-begeleide minderjarige gemachtigd tot een verblijf van onbepaalde duur voor zover voldaan wordt aan volgende criteria :

- het bewijs van regelmatig schoolbezoek;
- de kennis van tenminste één der drie landstalen;
- de gezinssituatie van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling;

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, il est inséré un article 9^{quater}, rédigé comme suit :

« Art. 9^{quater}. — § 1er. Une autorisation de séjour temporaire est délivrée au mineur étranger non accompagné qui se trouve dans la situation visée à l'article 479-5 de la loi-programme (I) du 24 décembre 2002.

Cette autorisation de séjour temporaire est valable aussi longtemps qu'aucune solution durable n'a été trouvée pour le mineur étranger concerné, et au plus tard jusqu'à sa majorité.

§ 2. Par solution durable, on entend :

— le regroupement familial conformément aux articles 9 et 10 de la Convention des Nations unies du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant;

— le retour dans le pays d'origine ou dans le pays dans lequel le mineur est autorisé ou admis au séjour, moyennant des garanties quant à un accueil et une prise en charge appropriés en fonction de ses besoins déterminés par son âge et de son degré d'autonomie, soit par ses parents ou par d'autres adultes qui s'occuperont de lui, soit par des instances gouvernementales ou non gouvernementales, dans la mesure où c'est conforme à l'intérêt de l'enfant;

— l'autorisation de séjour illimité en Belgique, dans le respect des dispositions contenues dans la présente loi.

§ 3. À défaut d'une solution durable dans les trois ans de la délivrance du titre de séjour temporaire, le mineur non accompagné est autorisé à séjourner sur le territoire pour une durée illimitée, pour autant qu'il soit satisfait aux critères suivants :

- la preuve d'une scolarité régulière;
- la connaissance d'au moins une des trois langues nationales;
- la situation familiale du mineur étranger non accompagné;

— elke ander specifiek element dat verbonden is met de situatie van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling.

§ 4. De bedoelde vreemdeling wordt uitgesloten van het voordeel van de bepaling van § 3, wanneer de minister of zijn gemachtigde van oordeel is dat er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat de betrokkene handelingen gepleegd heeft bedoeld in artikel 55/4.

§ 5. Indien de niet-begeleide minderjarige vreemdeling de meerderjarigheid bereikt volgens het Belgisch recht voordat de in de § 3 bedoelde termijn is verstreken, wordt hij zes maanden voor het bereiken van de meerderjarigheid door de door de Koning aan te duiden dienst op de hoogte gebracht van de procedures die hij kan instellen.»

Art. 3

Artikel 479-5 van de Programmawet van 24 december 2002, vierde streepje, wordt aangevuld als volgt:

«ofwel een machtiging tot tijdelijk verblijf hebben aangevraagd onder artikel 9^{quater} van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.»

17 december 2007.

Nahima LANJRI.
Berni COLLAS.
Philippe MOUREAUX.
Geert LAMBERT.
Marc ELSSEN.
Freya PIRYNS.
Dirk CLAES.
Els SCHELFHOUT.

— tout autre élément spécifique lié à la situation du mineur étranger non accompagné.

§ 4. L'étranger en question est exclu du bénéfice de la disposition visée au § 3, lorsque le ministre ou son délégué estime qu'il existe des motifs sérieux de considérer que l'intéressé a commis des agissements visés à l'article 55/4.

§ 5. Le mineur étranger non accompagné qui atteint sa majorité en droit belge avant l'expiration du délai prévu au § 3, est informé, six mois avant qu'il n'atteigne sa majorité, des procédures qu'il peut introduire par le service à désigner par le Roi.»

Art. 3

L'article 479-5, quatrième tiret, de la loi-programme du 24 décembre 2002 est complété par ce suit :

«soit d'avoir demandé une autorisation de séjour temporaire conformément à l'article 9^{quater} de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.»

17 décembre 2007.